

150 év erdőművelése I.

Az Erdészeti Lapok ötvenedik születésnapja alkalmából az 1911. januári számban „A magyar erdőművelés múltja és feladatai a jövőben” címmel így ír Vadas Jenő:

„Végiglapozgatva az „Erdészeti Lapok”-at, az első füzetétől kezdve az utolsóig előtérbe helyezkednek azok a közlemények, melyek az erdőművelés fejlesztésének a szükségességét hirdetik, mert jól tudta már régen minden erdész, aki a jövőbe is tekintett, hogy a magyar erdők fenntartásának és értékük emelésének, tebát megfelelő jövedelemadásának a kulcsa az erdőművelés feladatainak szakszerű és becsületes végrehajtásában rejlik.”

Egyesületünk 1862 óta megjelenő Erdészeti Lapok, majd Erdészeti Lapok (1952–1990 között Az Erdő) c. folyóiratának százötven évfolyamát átnézve megállapítható, hogy e tekintetben az ötvenéves évforduló óta nincs változás. A Lapok hasábjain az erdészet szakmai történelme jelenik meg. A már mulatságosnak tűnő kérdésektől a ma is aktuális – zömmel megoldatlan – problémáig igen tágas az erdőművelést érintő témákkal foglalkozó cikkek tárháza.

A teljesség igénye nélkül, témacsoportokba erőltetve, szeretnék egy kis, figyelemfelkeltést célzó gyűjteményt megosztani a téma iránt érdeklődőkkel.

A Erdészeti Lapok **1886. májusi** számában „Az erdőművelés jelentősége hazánkban” címmel így ír Bedő Albert:

„Az erdőművelés feladata két irányú bivatás teljesítésében áll. Egyik a már meglévő erdők állapotának és minőségének a gondos kezelés segélye által való javítása, másik újterületek meglelepítése a természet által faterjesztési használatra utalt talajon. Ha Magyarország erdősegei a gondviselés ajándékából önként meglelepülő erdők természetszerű rendes állapotához hasonló minőséggel bírnának, s az ilyenek már nem a legrikkább vagy alig itt-ott előforduló kivételeket képeznék, akkor az erdőművelés terén közéletünk előtt álló országos bivatás betöltése és az ezzel járó munkásság azon könnyebbekhez tartoznának, melyet fejlettebb műveltségű korunk súlyos terbei mellett sem volna nehez jó sikerrel végezhetni.”

Erdőtelepítés

Mivel a mai értelemben vett erdészszakmát részben a társadalmi igényekhez szükséges faanyagot biztosító erdők fogása által generált problémák hozták létre, mindig is kiemelt téma volt az erdőtelepítés. Kezdetben a homok-, szik- és ko-

párfásítás volt a legfontosabb. Majd Csonka-Magyarország fahiánya intenzívebb erdőtelepítést és több állami hozzájárulást kényszerített ki. A mezőgazdasági művelésre alkalmas, csekély erdőösztűségű sík területeken kezdetben az utak és dűlőhatárok mentén ültetendő fasorok, majd a mezővédő erdősávok átgondolt, a nemzetgazdaság számára hasznos koncepcióját követték. A szántóterületek beerdősítése legújabb korunk találmánya.

1863. március

Lónyay Gábor úrnak az országos Magyar Gazdasági Egyesület f. é. jan. 5-én tartott igazgatósági választmányi ülésében felolvasott előterjesztése: „A magyarországi erdők fenntartása, a községi erdők feletti felügyelet, s a faültetések érdekében” címmel.

„Homunkban az erdők fenntartását országos érdekűnek tekintették törvényhozó eleink. Bizonyítja ezt az 1791-ki 57-ik, és 1807-ki 21-ik törvény.

Újabb korban a futó homoknak faültetések általi megkötése sürgető szükségnek ismertetett, nemcsak azért, hogy ez által a használható jó föld a bomok általi elbontástól megóvassék, de azért is, hogy a sok baszonvetetlen homoktéren erdők neveltetvén, idő multával ezek értékesekké, jövedelmezőbbé váljanak. Az országgyűlés elibe felterjesztett javaslat azonban nem lön törvényre.”

A faültetés, főleg az alföldön, nemcsak klimatikus szempontból kívánatos, de a folyók szabályozásával, az álló vizek lecsapolása s kiszáritásával előre látható, az alföldi gazdaságot már is sujtató gyakori szárazság növekedése, ennek mérséklése tekintetéből a halaszthatlan teendők közé soroztatott.

... A faültetések nemcsak Alföldünk mostóságát javítanák, de egészségi szempontból is kívánatosak, sőt mulasztbatlanok, kivált az alföldi rónaság fátlan vidékein. A kietlen vidék szépítése, tebát a közpolgáriásodás tekintetéből, a faültetés befolyását ki merné kétségbe vonni?

... Kívánatos volna továbbá, hogy az ország- és megyei utak mindenütt faültetéssel segélyeztessenek.”

1869. december

Láng Gábor: „A futó homok megkötése és beerdősítése”

„A homok területek czélszerűbb kezelése, leginkább pedig a futóhomok megkötése és beerdősítése, továbbá a megkötött, de czélszerűtlen kezelés folytán könny-

nyen futóvá válható homok területek miképpen való használása oly fontos, hogy annak czélszerű megoldásához vezető legegyszerűbb, legkönnyebb, legolcsóbb és legbiztosabb utat kijelölni, nem csak erdészeti, hanem nemzetgazdasági szempontból is tekintve, bálás kísérlet.”

A homoktalajokat osztályozza. Részletezi az egyes talajokra ültethető és nem ajánlott fajfajokat.

„alkalmatosak:... kocsányos tölgy, magyal (kocsánytalan) tölgy, közönséges ákác, bálványfa, fekete nyárfa, erdei és fekete fenyő, eperfa.”

„kevésbé alkalmosak:...fehér-, rezgő-, kanadai- és jegenye nyárfa, nyírfa, kőrifa, szilfa, mezgás jégerfa.”

1892. március

Szerencs János: „A vízmosások megkötésének szükségessége” címmel így ír:

„Összegezzük tebát mindazon előnyöket, a melyek az elárkosodott területek befásítása és felfogása által úgy közgazdasági, mint pénzügyi tekintetben nyújtanak, s tegyük még hozzá az éghajlati viszonyainknak ezen befásítás után okvetlenül bekövetkezendő javulását, úgy hiszem, hogy alig fog akadni egy szakember, de mondhatni laikus ember, aki ezen munkáknak fogamatba vételét ne tartaná sürgős természetűnek.”

1899. január

„A kopár és vízmosásos területeken teljesített erdőültetések állami segélyezése” címmel megjelent cikk az erdőtelepítések állami támogatásának pozitív hatását taglalja *„...kitűnik, hogy a kopár- és vízmosásos területek beerdősítése évről-évre örvedetesebb lendületet nyer és hogy a szegényebb sorú birtokosoknak állami pénzsegélyben való részesítése a kopár területek beerdősítését hathatósan előmozdítja.”*

1903. április

Ajtay Sándor: „A kopárok erdőültetéséről”

„Megindult a nagy akció a kopárok erdőültetésének országos szervezésével. A kormány sokat tesz az ügy érdekében. Csemetét ad ingyen. Pénzsegélyt nyújt. Adót elenged. Sikerült erdőültetésekért jutalmakat osztogat. Maga vásárol meg kopár területeket beerdősítés céljából.

Az erdészeti tisztikarban pedig meg van az ügy iránti szeretet, nemes buzgalom, kötelességtudás, sőt magasabb ambícióval iparkodik a kopárok beerdősítésének ügyét előrevinni.”

Az 1925. novemberi és az 1926. márciusi, áprilisi, júliusi, decembe-

ri, 1927. januári, júniusi, 1929. márciusi, szeptemberi, 1931. márciusi, májusi, 1932. márciusi, májusi, 1933. januári, 1935. októberi számok, kritikával és dicsérettel, számolnak be az alföldi erdők telepítéséről és a fásításokról szóló 1923. évi XIX. törvényről, a munkával járó megoldandó szakmai feladatokról.

1948. november

Dr. Henkovits Károly: „Alföldi és közérdekű erdőtelepítési tervzet” az Alföldfásítás folytatásának szükségességét a TBC-gyakoriság és az erdőültetés összefüggésében vezeti be. »...közvetlen, illetve közvetlen szociális berendezkedés esetén van egy számottevő tényező, amely a tudomegbetegedést, illetve balálózást lényegesen befolyásolja, ez pedig az ország erdőültetése! « Hivatkozik a korábbi rendeletekre és előkészítő munkákra: »A fásítási tervzet első ütemében az 1923. :XIX. tc. alapján már kijelölt 200.000 kb. alföldi, valamint az 1935. :IV. tc. rendelkezése értelmében megállapított, mintegy 50.000 kb. kopárterületet kellene beer-

dősíteni, ezekről a felvételek már annak idején elkészültek, tehát a munkálat gyorsabb végrehajtása remélhető. «

1949. szeptember

Iby Gábor: „Mezőgazdasági fásításunk megoldása” címmel a szélvédő pászta és fasorok létesítésének szükségességét és tervezését részletezi.

1949. október

Dr. Luncz Géza: „A szélvédők elhelyezésének rendje az Alföldön” címmel folytatja a téma kifejtését.

1949. november

Roller Kálmán: „Az Alföldfásítás problematikája” az öt éves terv keretén belül tervezett országfásítási programról tájékoztat.

»Az öt éves népgazdasági terv az országfásítás módját és feladatát akként jelöli meg, hogy széleskörű fásítási programot irányoz elő az aszály leküzdésére, a mezőgazdasági termelékenység emelésére, az ország faellátásának biztosítására és a népegészségügy érdekeinek előmozdítására.«

1952. augusztus

Babos Imre: „A hullámterek fásítása” címmel újabb erdőtelepítést ösztönző politikai akaratról tudósít.

»1951. augusztus 24-én korszakalkotó minisztertanácsi határozat láttott napvilágot. Ebben az országfásítás széles alapokra helyezett irányvonalakat kapott s mindez, a határozat szavaival élve, »első lépés lett hazánkban a tervbe vett nagyarányú természetátalakító fásítások megvalósítására«. Ez tartalmazza az első törvényerejű intézkedést a hullámterek meginduló fásítására s végrehajtásával állami erdőgazdaságainkat bízva meg.«

Erdőszerkezet-átalakítás, „rontott erdők”

A meglévő erdők jobb egészségi állapota és minél nagyobb, tartós hozama érdekében mindig is volt mit tennie az erdészeknek. E kérdésről értekeznek a következő három cikk.

1883. augusztus

Fekete Lajos m. kir. erdőtanácsos: „Néhány szó a rossz karban lévő erdők helyrehozásáról”

A kopárok beerdősítésének szorgalmazása mellett, a termőhelynek megfelelő fafajösszetételű erdők és a tölgy elegyarányának emelését hangsúlyozza.

1943. május

Huszár Károly: „Rontott erdők” cikkében a rontott erdő fogalmával és osztályozásával foglalkozik. Az okokról ezt írja: »A mostani rontott erdők keletkezése a múlt század végén alkalmazott kibasználási módokban, az erdei legeltetések mértéktelenségében, a felújítások elmaradásában és sikertelenségében, a vadállomány túltengése folytán keletkezett károsításokban, az emberi kapzsiságban stb. leli magyarázatát.«

1952. december

Babos Imre: „Mit köszönhet a magyar erdőművelő a Szovjetunióknak?” cikkében így ír a rontott erdőkről: »Erdőállományaink 20%-a ma is sarj erdő s ugyanekkorára becsülhető a „rontott” erdők területe. A kettő részben fedi egymást.«

Fafajok, fafajpolitika

Az erdőtelepítés, az erdőszerkezet-átalakítás, a rontott erdők átalakítása, az erdőnevelés, a fenyőhiány kapcsán sokat foglalkozott a szakma az alkalmazható/alkalmazandó/előterbe helyezendő fafajok kérdésével. A kérdéskör el-

Egy tölgyerdő keletkezésének csodálatos története.

Rég elhunyt édes atyám hátrahagyott jegyzeteiben következő érdekes adattal járult azon tény magyarázatához, melynél fogva tarvágások után néhol nagy mennyiségben oly növények tűnnek föl, minők ott emberemlékezet óta nem láttattak.

Az esetet ő maga 1842-ben így írta le :

Zólyomgyében, a bányakamara lipcei uradalmának egyik részében több év óta jelentékeny területet tölgyekkel mivelgettünk. Ennek szomszédságában nem nagy terjedtségű 60–80 éves jegenyefenyő-állab létezett, melyet két év előtt levágattam, hogy oda is tölgymakkot ültethessek. – Néhány héttel a szándékolt értés előtt a hely színére mentem, még egyszer körülnézni és csodálkozva szemléltem, hogy az félévi tölgyecskékkel telisded teli van növe.

Nem tudtam elképzelni, honnan eredt e váratlan ültetés, miután közeliben termőképessé tölgyfa nem létezett; madarak vagy egyéb vadak pedig oly nagy mennyiségű makkot nagyobb távoból aligha lettek volna képesek összehordani s a téren oly egyaránt sűrűen elvetni.

Csak miután megkísérlém azok néhányait a földből kihuzogatni, jötteme kletkezésük módjának történetére. Bárha ugyanis a talaj az uralkodott nedves időjárás folytán egészen meglazult volt, még sem valék képes abból csak egy tölgyecskét is kihuzni. Ásóhoz folyamodtam tehát és úgy találtam, hogy e növénykéek mind a valaha ott állott 200 és több éves tölgyek gyökérhajtásai valának; a már elkorhadott tuskók még egészséges gyökereiből nőttek.

E régi tölgyek 80 és talán több év előtt vágattak le. Eleinte a vágást kitudja miféle gaz és bokor lepte el, míg azt végre a főntemlitett sűrű fenyőállab elfoglalta, – a tölgyek gyökereit sötét hűvös árnyba temette s azok megújulási erejét teljes épségben főntartotta. Ez annyi évig szunnyadott erő a fenyők levágása, s ennél fogva a fény, meleg és levegő szabad behatása folytán oly élénken nyilvánult, hogy a mondott helyen váratlanul egészen teljes tölgyerdőske keletkezett, mely mostanig is vidor növekvésnek örvend.

Ez eset bizonyítja, hogy a növénytestek tenyésztete azoknak néhány hátramaradott részecskéi után még századok multán is lehetséges, és magyarázza, hogy nagyobb térségeken emberi hozzájárulás nélkül is oly fanem válhatik uralkodóvá, mely az egész környéken többé rég nem volt található.

Közli Erdődi Adolf
1866. januarius 36. oldal.

múlt százötven éves történelmét áttanulmányozva könnyebben megérthető, hogy európai viszonylatban miért van Magyarország az élen az idegenhonos fafajok arányát tekintve.

1876. január, február

Pausinger József m. k. központi erdőrendező: „Fenyőféle erdeink felújításáról” cikkben elemzi, hogy miért ültetnek a bükk és a jegenyefenyő helyett is lucfenyőt. Felhívja a figyelmet a nem megfelelő termőhelyre ültetett lucosok miatt várható kedvezőtlen következményekre.

„A tarvágatok s ezeknek lúczfenyővel való mesterséges felújítása fenyőféle erdeinkben mondhatni csaknem kivétel nélküli szabálylyá vált mindenütt, a hol csak az erdők fenntartására még valami gondot fordítanak. Sőt nem kis mértékben nyilvánul a törekvés, hogy a bükkös erdőkben is a ma még csekélyebb értékű bükk helyett a lúczfenyőt telepítsék meg, mísem törődve azzal, ha vajon ezen állatok szabályszerű vágható korukig fenntarthatók lesznek-e s ha érett korra jutnak is: vajon a jogos várakozásnak tényleg meg fognak-e felelni? ... Ha a zavartalan természet nagy mérvekben nyilvánuló munkáját erdeinkben megfigyeljük, úgy fogjuk találni, hogy kevés kivétellel, uralkodó fanemeink mindenike bizonyos tenyésztájakra van utalva, melyek batárain belül uralgólag fellép, s a legkritikább esetek közé tartozik, hogy egyik vagy másik fanem a természet által megszabott batárokon feltűnőbb módon túlterjeszkednék. Ott, a hol ily természetellenes eltérés elő is fordul, bizonyára emberi befolyás és mesterkéltetés idézte azt szándékosan elő... Hogy vajon egyáltalán fognak-e örvendeni is e fölött s ezen állapotokat teljes vágható korukig fenntartani képesek s szerencsések lesznek-e? olyan kérdés, melyre már most meglehetősen biztossággal tagadólag felelhetünk. »

1877. december

Fekete Lajos: „Miként kezeljük a bükkkel és gyertyánnal elegyült tölgyeseket”: A megmaradt tölgyesekben szorgalmazza az árnytűrő bükk és gyertyán visszaszorítását. Javasolja, hogy a gyertyán és bükk helyett tölgyvel erdősítsünk.

„Földrésztünknek ezen legnemesb fanemét, mely hazánk rónaságain, dombos vidékein és előhegyein néhány századdal ezelőtt mostani tenyésztőterületét többszörösen meghaladó elterjedéssel uralkodott, veszély fenyegeti! Századok

óta igyekeznek egyfelől az ember e fanemet ősbírodalmából, a lapályokról, szelídebb lejtőkről, sőt a jobb talajú magaslatookról is tűzzel-vassal kiirtani, s e termek visszafoglalását az eke és a legelő marha által meggátolni; másfelől pedig árny tűrő képességüknél fogva a bükk és gyertyán, különösen miután az ember a fejszével segítségükre ment, a feltétlen erdőtalajról is kiszorítják e területek korábbi büszke uralkodóját. A dolog természetes folyományának kell tekintenünk azt, hogy a gabonatermelésre tartamosan alkalmas talajt az ember a tölgytől elfoglalta, ezt jól felfogott érdekében tette, s a gyengébbnek a létért való küzdelemben hátrálni, veszni kellett, de a feltétlen erdőtalajra visszaszorított tölgyvel békét kell kötni, mert ezen területen legjobb szövetségünk a tölgy, itt meg kell tehát szűnni üldözésével, nem szabad ellenségei sorába állani, hanem oltalmat és ápolást kell részére adnunk, hogy megfelelő jó hasznát vehessük, mert különben a bűn büntetlenül nem marad. »

1913. április

Kiss Ferencz: „Az alföldi homokterületek erdősítésénél követendő újabb eljárások” cikke kapcsán külön érdekesség az akác karriertörténete, amit már száz éve is úgy ítélt meg, hogy területét a homoktalajokon csökkenteni célszerű.

„A homoki területek mesterséges befasítása mintegy 100 évvel ezelőtt kezdetett meg nagyobb rányokban az uralkodó s majdnem egyedüli fanemmel, a feketenyárfával (csomoros). Az ákác, mely a homokon jóformán a kizárólagosságot kezdte élvezni, csak a múlt század 60-as éveinek végén nyomult előtérbe. Ma már több évtized tapasztalataiból mint biztos eredményt szűrhetjük le, hogy az ákáczosok területét csökkenteni kell a fekete fenyő javára, sőt eddig erdősítésre alkalmatlannak tartott, magasabb sovány homok buczkák fenyővel való betelepítésével, az államerdészetnek a nagyobb mérvű kezdeményező lépést meg kell tenni. »

1933. március

Dr. Fehér Dániel: „Az ákác kérdésre vonatkozó újabb vizsgálatok eredményei” cikkében az akác talajkielését vizsgáló kutatási eredményekről számol be.

1940. március

Szedzerjei Ostadál Jenő: „A homoki erdők fafajainak megválasztásáról, az

akác-telepítésről és a lecsapolás határsáról” az akác korábbi alkalmazásának tapasztalatait okulva nagyobb körültekintést ajánl a fafaj megválasztásnál.

„Nézetem szerint a telepítéseknél túlbecsülték az akác sarjadzási képességét, életerejét és fajozomát. Ennek volt a következménye az az általános hit, hogy az akác mindenféle talajjal megelégszik s így ott is díszlik, ahol már semmi sem terem. Ez a magyarázata annak, hogy a földtulajdonosok az akácot mint végeláthatatlan jövedelemmel kecsegtető fajfajt különös megbecsülésben részesítették. »

1941. április

Pejacsevich-Mikó Endre gróf: „Ültes-sünk nemes idegentáji fanemeket” cikkében az idegenhonos fenyőfélék alkalmazását szorgalmazza. Ezek: *Chamaecyparis Lawsoniana*, *Libocedrus decurrens*, *Cryptomeria japonica*, *Picea omorica*, *Abies cephalonica*, *Pseudotsuga Douglasii*, *Pinus nigra*, *Pinus ponderosa*, *Pinus resinosa*, *Sequoia gigantea*.

1943. március

Dr. Tuzson János ny. egyetemi tanár: „Alföldfásítási kísérletek néhány idegenföldi fafajjal” cikke a fenyőfélék alföldi alkalmazhatóságát vizsgáló kutatásról számol be. A vizsgált fajok: *Abies concolor*, *Abies grandis*, *Abies Nordmanniana*, *Chamaecyparis Lawsoniana*, *Ginkgo biloba*, *Juniperus virginiana*, *Larix decidua*, *Picea excelsa*, *Picea pungens*, *Picea omorica*, *Pinus contorta*, *Pinus montana*, *Pinus resinosa*, *Pseudotsuga taxifolia*. »

1950. január

„Cser helyett fenyőt” címmel a cseresek fenyőre való átalakítását szorgalmazza a várható nagyobb fatermés és szerfakihozatal miatt.

1955. szeptember

Kossow József: „Csereseink átalakításának kérdése.” A cseresek átalakításának szükségességéről ezt írja: *»Nem csekélyebb borderejű problémája a magyar erdőgazdaságnak cserállományaink területi túllengése, amit súlyosbít az a körülmény, hogy azok túlnyomó többsége sarjeredetű, sőt nagy részük rontott erdőnek minősülhet.*» Nyárfajokat, fenyőket és vörös tölgyet javasol cser helyett.

1969. február

Dr. Szőnyi László: „Az új fenyőtelepí-

tések elhelyezési lehetőségei” című cikkében javasolja, hogy *„A gyorsan növő fenyőket elsősorban a rontott erdők helyén telepítjük.”*

1969. február

Dr. Tóth Károly: „A mezőgazdasági cellulóz-nyárfatelepítés tapasztalatai Bács-Kiskun megyében” tájékoztató

nyárfatelepítés céljára alkalmas területek kijelöléséről, valamint a mezőgazdasági cellulóz-nyárfatermesztésről szóló 1/1966. FM-PM sz. miniszteri rendelet terület-felmérési tapasztalatairól.

2005. március

Dr. Tímár Gábor, Balogh Lajos, dr. Kovács Gábor, dr. Madas Katalin:

„Megújult *Az egyes termőhelytípus-változatokon alkalmazható célállományok* című táblázat.” Az új kiadvány jelentős változásokat hozott a fafajpolitikában. Tovább csökkent az idegenhonos fafajok alkalmazhatósága.

(Folytatjuk)

Urbán Pál

Mire van a magyar erdésznek szüksége.

Ama régi latin példabeszéd, hogy: összetartás által kis dolgok nagygyá lesznek, és megfordítva, a legnagyobbak is megsemmisülnek, saját szakunkra nézve is örök igazságot tartalmaz.

A magyar erdész épen úgy, mint Európa többi nemzetének erdésze, kivéve a német nép magasra fejlett és a többi népeknek is útmutatóul szolgált erdészetét, életének tavasz-korában áll, s a fejlődés emez idejében a munkásság és küzdelmek megfeszített erejét igényli.

A fának, melytől életerős fejlődést, vérszel-viharral szembeszálló szilárd törzset, s egészséges gyümölcsöt várunk, gondos kezek ápolására van szüksége. Épen így áll ez szakunkra, ha azt akarjuk, hogy ez képessége és rendeltetése egész mérvében kifejlődhessék, s minden irányban megfelelhessen azon várakozásnak, melyet országos érdekeink szempontjából betölteni hivatott.

A magyar erdészlet értelmi fejlődése képezi zálogát a magyar erdők jó állapotának. Ha az erdők és ezekre gondot viselő erdészek iránti tisztelet palotában és kunyhóban egyenlő mértékben nyilvánul, ha nemzetünk minden értelmes tagja kellő fogalommal birand azon, ma csak szájon hordott, de lényegében kevesek által ismert kincsről, melyet Magyarország erdeiben bir: akkor a magyar erdőgazdaságot és jövőjét többé félteni okunk nem lehet, mert ekkorra már oly erős gyökeret vert a nemzet szívében és mint a nép életfenntartására szolgáló nélkülözhetlen forrás annyira ismertté lett, hogy a felette való őrködés és fejlesztésére irányuló törekvés általános közszükségletté vált. Mindaddig azonban, míg ez óhajtott idő eljövend, mindannyiunknak: erdőbirtokosoknak és erdészeknek, a közös nemzeti és a kölcsönös egyéni érdekek által is sugalt összetartó munkásságra, az egymást felvilágosító, serkentő, oktató és támogató gazdasági eljárásra van szükségünk.

Az, a mit erdőgazdaságunk javára kormány-résztől legközelebből és mint legszükségesebbet várhatunk, mire e sorok világot látnak, a létesülés fokához, egy hatalmas lépéssel közelebb jut. Az erdőtvénnyajavaslat a képviselőház asztalára tétetik. És ha elfogadtatik ez azon szövegben, és illetőleg alap-elvekkel, melyekkel a kormány betérjeszti, akkor hitünk szerint megnyertük a magyar erdőgazdaság emelkedhetésére szükségelt azon egyik eszközt, melynek segítségével az értelmes és lelkiismeretes végrehajtó munkásság, az erdőbirtokosok és erdészek támogatása mellett, üdvösen építhet.

Az emberi természet tulajdonához tartozik, hogy azt, a mit alapos tudással nem ismer, rendesen félszegen itéli meg. Így vagyunk az erdészettel is, melyet hazánkban még kevés birtokos méltatott arra, hogy belőle vagy róla annyit tanuljon meg, mennyit attól követelhetni, ki a gazdasági és tudományos miveltetés színvonalán állani kíván. A bámulat és néha rémülés szállja meg az embert, ha itt vagy ott, egy vagy más, különben a jelesekhez számított férfit hall az erdészetről beszélni s annak az erdőkről, az erdészetről és az erdészeti tudományokról bírt fogalmáról meggyőződést szerez.

Ha az erdőbirtokosok irányában lehet jogosult várakozásunk, nem kevésbé van ugyanennek helye azok irányában is, kik hivatva vannak az erdésznek mint annak saját akaratukból vállalkozott kulturális munkásai szolgálni. Az erdészeti tisztviselőktől, szakértő erdész-társainktól s általában mindazoktól, kik igényt tartanak a szakértő erdész szép czimére, kiknek gondviselésére erdő bízott, vagy a kik életüket arra szentelik, hogy az erdészetet szolgálják s jövőjüket is ezen a pályán keresik, a legjogosultabban lehet elvárni azt, hogy az erdőgazdaság vezetéséhez és kezeléséhez szükséges szakismereteket a lehető legkiterjedtebb mértékben bírják.

Ma még nagy azok száma is, kik a zöldgalléros kabátot mint erdészek viselik, de vajmi kevés tudománnyal bírnak az erdészetről s használhatóságuk ugyszólvá egy ölfá-kimutatás vagy munkabérjegyzék szerkesztéséig s a tettenért erdő-tolvaj megfogásáig terjed. Miként az e fajta emberek nem érzik szükségét annak, hogy erdészeti könyvet és lapot olvassanak: épen úgy nincs szüksége az erdésznek is rájuk.

Szükségünk van tehát arra is, hogy az ilyen sem nem tudó, sem tanulni nem vágyó elemeket olyanok váltsák fel, kik szakmánkon nem csak élni tudnak, de akaratukkal és képességgel is birandnak arra, hogy az erdészeti tudományokban magukat míveljék s arra törekedjenek, hogy tanulás, az erdő természetének szorgalmas megfigyelése és lelkiismeretes munkásság által a kezükre bízott erdőnek javára váljanak, hogy a szolgálatot-adó birtokos hátlára és jutalmazásra legyen kötelezve, s utódjuk tisztelettel említse nevüket.

Ha az erdőbirtokosok és erdészek kölcsönösen szövetkeznek arra, hogy az orsz. erdészeti egyesületet és szakirodalmunkat a jól megérdemelt erkölcsi s anyagi segélyben részesítsék, és szakadatlanul munkaképes állapotban tartsák, akkor ezek útján sikerülni fog a polgári közélet azon többi tényezőit is, kiknek erdészeti ügyek intézésére befolyásuk van vagy kötelességükben áll, a szak igényeinek megfelelő irányba terelni s működésüknek oly utat jelölni, melyen haladva az erdőgazdaság hátrányára szolgáló intézkedéseket nem, vagy kevésbé követnek el.

Régi igazság az, hogy megfelelően díjazott munkától lehet jobb sikert várni, ugyanezért szükség az is, hogy erdőbirtokosaink erdészeiket a tőlük kívánt munka értékének megfelelő díjazásban és erkölcsi elismerésben részesítsék, s ezek amannak kiérdemléséül szintén a legjobb szolgálatot teljesítsék.

Az, a ki magát magyarnak vallja, s kinek szívében a haza és nemzet iránti szeretet lángja kialvófélben nincs, ki óhajta és szereti azt, hogy nemzetünk kulturális életének összesege és ennek egyes részei, összehasonlítva a mivelt népek hason irányú munkásságával, a versenyt kiállja: annak akarni és kívánni kell azt is, hogy a magyar erdőgazdaság fejlődése nem csak hogy akadályra ne találjon, de minél magasabb mértékben történjék, s hogy az erre szükséges anyagi és erkölcsi támogatást, minden honpolgár, de kiválóképpen az, kinek e szak irányában kötelezettsége van, buzgón teljesítse.

Bedő Albert

(EL 1878. január, 3. oldal. Szerkesztett változat)